

§ 140

Valtuutettu Ted Apterin aloite maahanmuuttajaneuvoston perustamiseksi Helsinkiin

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Palautusehdotus

Valtuutettu Ted Apter ehdotti valtuutettu Eva Biaudet'n kannattamana, että asia palautetaan kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että Helsinkiin valmistellaan perustettavaksi maahanmuuttajaneuvosto tavoitteena osallistaa maahanmuuttajia ja heidän yhteisöjensä edustajia vahvemmin kaupungin palveluiden kehittämiseen.

5 äänestys

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Valtuutettu Ted Apterin palautusehdotus

Jaa-äännet: 40

Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Maaret Castrén, Veli-Pekka Dufva, Mika Ebeling, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Veronika Honkasalo, Martina Houtsonen, Shawn Huff, Ville Jalovaara, Arja Karhuvaara, Marko Kettunen, Laura Kolbe, Pia Kopra, Laura Korpinen, Minja Koskela, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Matias Pajula, Pia Pakarinen, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Seida Sohrabi, Juhani Strandén, Nina Suomalainen, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen

Ei-äännet: 25

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Ted Apter, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Nora Grotenfelt, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Oona Hagman, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Otso Kivekäs, Marika Koski, Anna Lemström, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Markku Rantahalvari, Minna Salminen, Pekka Sauri, Mirita Saxberg, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 17

Alviina Alametsä, Pentti Arajärvi, Fatim Diarra, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Emma Kari, Elina Kauppila, Minna Lindgren, Ajak Majok, Otto Meri, Nina Miettinen, Tuomas Nevanlinna, Kimmo Niemelä, Marcus Rantala, Tuomas Tuomi-Nikula, Erkki Tuomioja, Ozan Yanar

Poissa: 3

Timo Harakka, Mikael Jungner, Tom Packalén

Kaupunginvaltuusto jatkoi asian käsittelyä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Paula Salmi, asiantuntija, puhelin: 09 310 35109
paula.salmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 11.10.2023 Apter Ted Aloite Immigrant Council:in perustamiseksi Helsinkiin
- 2 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ted Apter ja 28 muuta valtuutettua esittävät valtuustoaloitteessaan maahanmuuttajaneuvoston perustamista Helsinkiin. Aloitteessa esitetään, että ulkomaalaistaustaisen väestön merkitys Helsingille ja Helsingissä kasvaa vuosi vuodelta ja että Helsingin tulisi tulevaisuudessa varmistaa ulkomaalaistaustaisten äänen parempi kuuluvuus heitä koskevissa asioissa. Maahanmuuttajaneuvoston kautta voidaan sekä dynaamisemmin kehittää nykyisiä palveluita ja niiden tavoitavuutta, että toisaalta tarjota mahdollisuus erilaisten kansainvälisten yhteisöjen edustajille saada äänensä paremmin kuuluville. Aloitteessa viitataan Tampereen maahanmuuttajaneuvostoon ja sen mallintamiseen soveltuvin osin.

Johdanto

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä kaupunkilaisten moniäänisyyden ja yhdenvertaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistamis-

ta. Kaupunki kehittää ja ylläpitää monipuolisesti yhteyttä ja vuorovaikutusta järjestöjen, yhteisöjen ja eri väestöryhmien kanssa. Kaupunginhallitus viittaa toimialojen lautakunnilta saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupungin tulee vahvistaa ulkomaalaistaustaisten äänten kuuluvuutta asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ulkomaalaistaustaisten asukkaiden ja yhteisöjen äänten kuuluvuutta edistetään nykyisellään osana kaupungin eri toimielinten toimintaa, erilaisten suunnitelmien, ohjelmien ja toimenpidekokonaisuuksien sisällä ja toimialakohtaisesti palvelujen suunnittelun ja tuottamisen yhteydessä.

Kaupunginhallitus voi asettaa toimikaudekseen toimikuntia, neuvostoja ja neuvottelukuntia erilaisten toimialojen rajat ylittävien teemojen seurantaan ja arviointiin. Niiden tehtävänä on huolehtia annetun asiakokonaisuuden valmistelusta, seurannasta, edistämisestä ja yhteistyöstä. Toisin kuin lautakunnilla, jaostoilla tai johtokunnilla, näillä toimielimillä ei ole suoranaista päätösvaltaa.

Helsingissä toimi vuosina 1995–2017 maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunta, joka oli poliittisten puolueiden luottamushenkilöistä koostuva pysyväisluonteinen yhteistyöelin. Neuvottelukunnan tehtävinä oli muun muassa seurata kaupunginvaltuuston strategiaohjelman toteutumista toimialaansa kuuluvissa asioissa, tukea ja edistää toimintatapoja, joilla edistetään syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuuden toteutumista kaupungin hallinto- ja toimintatavoissa ja sitä, että kaupungin palveluiden kehittämisessä ja henkilöstöpolitiikassa huomioidaan kaupungin monimuotoistuva väestörakenne. Johtamisjärjestelmän uudistuksen yhteydessä vuonna 2017 neuvottelukuntaa ei asetettu enää uudelle kaudelle. Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan tehtävien katsottiin sisältyvän yhdenvertaisuustoimikunnan (nykyään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta) ja johtamisjärjestelmän uudistuksen yhteydessä perustetun kaupungin elinkeino-, kilpailukyky-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikkaa ohjaavan kaupunginhallituksen elinkeinojaoston tehtäviin.

Nykytila

Helsingissä toimii poliittisista luottamushenkilöistä koostuva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta, jonka tehtäviä ovat edistää, seurata ja arvioida sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista, syrjinnän ehkäisemistä ja poistamista kaikessa Helsingin kaupungin toiminnassa ja palveluissa sekä seurata ja arvioida kaupunkitasoisen palveluiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimeenpanoa. Toimikunnassa käsitellään säännöllisesti kaupungin palveluita myös maahan muuttaneiden näkökulmasta.

Helsingissä toimivat vanhus- ja vammaisneuvostot, joiden tehtävänä on edistää kaupungin ja eri vanhus- ja vammaisjärjestöjen välistä yhteistoimintaa sekä edesauttaa vanhusten, vammaisten ja muiden erityisryhmien osallistumista sekä vaikuttaa kunnan päätöksentekoon. Nuorisoneuvosto huolehtii siitä, että nuoria kuunnellaan Helsingin päätöksenteossa sekä kaupungin eri toimialojen toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja seurannassa. Lisäksi Helsingissä toimii järjestöneuvottelukunta, jonka tehtävänä on varmistaa järjestöjen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Järjestöneuvottelukunnassa ja vanhusneuvostossa on edustus kulttuurisesti moninaisista järjestöistä. Nykyisten neuvostojen ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan tehtävät sivuavat perustettavaksi ehdotetun toimielimen tehtäviä.

Kaupungin toimintaa ohjaavat myös erilaiset suunnitelmat ja ohjelmat, kuten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, kotoutumishjelma (Helsingin kaupungin kotoutumisen edistämisen painopisteet vuosille 2022–2025), Helsingin hyvinvointisuunnitelma ja toimialojen osallisuussuunnitelmat. Ohjelmia ja suunnitelmia on valmisteltu laaja-alaisessa yhteistyössä eri osapuolten kanssa, esimerkiksi kansalaisjärjestöjen näkemyksiä on kerätty erilaisissa kuulemistilaisuuksissa.

Lisäksi Helsingillä on edustus Etelä-Suomen Etnisten suhteiden neuvottelukunnassa (Etelä-Suomen Etno). Neuvottelukunnan tehtävänä on edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä maahanmuuttajien, etnisten vähemmistöjen, viranomaisten, poliittisten puolueiden, työelämän sekä kansalaisjärjestöjen välillä. Etno voi antaa lausuntoja tai tehdä suosituksia ja aloitteita esimerkiksi maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen osallistumisen ja vaikuttamisen edistämiseksi. Etnolla ei kuitenkaan ole päätös- tai toimeenpanovaltaa, joten sen tekemät ehdotukset eivät ole lainsäädännöllisesti sitovia

Kokonaisuuden näkökulmasta on tärkeää huomioida, että 1.1.2025 voimaan astuva uudistettu laki kotoutumisen edistamisestä (681/2023) edellyttää tarvittaessa kunnilta paikallistason monialaisen yhteistyöryhmän perustamista. Kunnan maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän tehtävänä olisi maahanmuuton ja kotoutumisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittäminen sekä hyvien väestösuhteiden edistäminen. Yhteistyöryhmään voisivat kunnan lisäksi osallistua laajasti eri viranomaiset, yhdistykset, yhteisöt, elinkeinoelämän edustajat ja kotoutumista edistäviä palveluita toteuttavat palveluntuottajat.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että aloitteen tavoitteet ovat kannatettavia. Kaupungin asukkaiden yhteenkuuluvuutta pitää edistää. Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö kasvaa, mikä lisää väestöryhmän merki-

tystä kaupungin toiminnassa. Asukkaiden ja järjestöjen asiantuntijuuden hyödyntäminen on tärkeä kaupungin palveluiden kehittämisessä. Kaupunki edistää näitä tavoitteita edellä mainituissa lakisääteisissä neuvostoissa ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnassa sekä aktiivisella järjestöyhteistyöllä, joka tapahtuu dynaamisesti toimialoilla.

Monissa vertailukaupungeissa on koettu ongelmallisena, että maahanmuuttajaneuvoston tai sitä vastaavan toimielimen päätösvalta ja resurssit puuttuvat ja sen suhde muihin päätöksentekuelimiin on epäselvä. On tärkeää todeta, ettei neuvosto voi korvata ulkomaalaistaustaisen väestön osallistumista kunnallisvaaleihin ja -politiikkaan. Kaupungin päätöksentekuelimet edustavat kaikkia kaupunkilaisia.

Kaupunginhallitus toteaa, että nykyistä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikuntaa on syytä kehittää neuvoston tapaiseksi yhteistyöelimeksi, joka mahdollistaisi aloitteen tavoitteen mukaisen toiminnan ja myös järjestöjäsenien nimeämisen toimielimeen. Samalla tulisi huomioida, miten 1.1.2025 voimaan astuvassa laissa kotoutumisen edistämisestä mainittu kunnan maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen mahdollinen yhteistyöryhmä tultaisiin Helsingissä organisoimaan.

Kaupunginhallitus toteaa, että ulkomaalaistaustaisten osallistumisen vahvistamiseksi tarvitaan dynaaminen ja avoin matalan kynnyksen rakenne, joka lisäisi osallisuutta ja toimijuutta, erityisesti sellaisen ulkomaalaistaustaisen väestön keskuudessa, joita ei onnistuta tavoittamaan kaikille suunnatuilla vaikuttajafoorumeilla. Vaihtoehtona neuvoston sijaan voisi olla avoin keskustelufoorumi tai eri sektoreilta koottu verkosto, joka voisi saavuttaa laajemman yleisön ja saada enemmän vaikuttavuutta. Tämä muoto myös mahdollistaisi tehokkaamman tiedon vaihtamisen kaupungin ja kaupunkilaisten välillä sekä hyödyttäisi joustavammin myös kaupunkia palveluiden suunnittelussa. Kuulemisrakenneiden lisäksi kaupungin tulisi myös vahvistaa ulkomaalaistaustaisten väestöryhmien ja järjestötoimijoiden avointa kuulemistä osana toimialojen normaaleja osallisuuskäytäntöjä ja päätösvalmistelua esimerkiksi kohdennettujen lausuntopyyntöjen muodossa.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan, kaupunkiympäristölautakunnan, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunnot sekä kaupunginkanslian elinkeino-osaston kommentit. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua, ja esittää vastauksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

19.06.2024

Asia/21

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Paula Salmi, asiantuntija, puhelin: 09 310 35109
paula.salmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 11.10.2023 Apter Ted Aloite Immigrant Council:in perustamiseksi Helsinkiin
- 2 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 323

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

20.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Paula Salmi, asiantuntija, puhelin: 09 310 35109
paula.salmi(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 27.02.2024 § 45

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Ted Apterin ja 28 muun valtuutetun Immigrant Councilin (maahanmuuttajaneuvosto) perustamisen mahdollistamisesta koskevista valtuustoaloitteista seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että Helsinkiin perustetaan Helsinki Immigrant Council, joka toimisi soveltuvin osin kuin Tampereen Immigrant Council. Mallintaen Tampereen toimintaa Helsingin Immigrant Councilin tehtäviä voisivat olla maahanmuutto- ja integraatiopalveluiden kehittäminen, eri kulttuurien välisen dialogin edistäminen sekä osallistuminen sellaiseen työhön, jolla ehkäistään syrjintää ja rasismia. Tampereen Immigrant Council ei ole päätöksentekoeelin vaan taho, joka tarjoaa ehdotuksia kyseiselle toimijalle annettuihin tehtäviin.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Helsingissä

Kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen toimikuntia erilaisten toimialojen rajat ylittävien teemojen seurantaan. Niiden tehtävänä on huolehtia annetun asiakokonaisuuden valmistelusta, seurannasta, edistamisestä ja yhteistyöstä. Toisin kuin lautakunnilla, jaostoilla tai johtokunnilla, näillä toimielimillä ei ole suoranaista päätösvaltaa. Eri tehtäväkokonaisuuksiin keskittyviä kaupungin toimi- ja neuvottelukuntia toimii tällä hetkellä yksitoista.

Toimikunnista kaupunginhallituksen asettama tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta edistää, seuraa ja arvioi yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon toteutumista palveluissa ja toiminnassa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustoimikunnan nykyiset tehtävät sivuavat myös perustettavaksi ehdotetun toimielimen tehtäviä.

Helsingissä on käytössä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat 2022–2025: palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelmiin on koottu toimenpiteitä yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan on koottu lähes 100 toimenpidettä, joiden tavoitteena on edistää palveluiden toiminnan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan näkemyksen mukaan ehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia, ja myös sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala haluaa osaltaan kehittää palveluja yhteistyössä Helsingin vieraskielisen väestön kanssa huomioiden vieraskielisen väestön erityispiirteet. Helsingin vieraskielisen väestön määrä ja osuus väestöstä kasvavat ja vieraskielisen väestön osallistumisen mahdollistaminen eri tavoin on kannatettavaa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa kuitenkin, että tavoitteita on mahdollista edistää osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan työtä ja palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteitä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päätöksentekoon osallistumisella ja kuulluksi tulemisella on myönteisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Myönteisiä vaikutuksia voidaan saavuttaa myös yhteistyössä kehitettyjen osuvampien palvelujen avulla."

Käsittely

27.02.2024 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Teen vastaehdotuksen siten, että Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Helsingissä -otsikon alla olevat kaksi viimeistä kappaletta yhdistetään kuulumaan seuraavasti: Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan näkemyksen mukaan erillisen Helsinki Immigrant Councilin perustamiselle ei ole tarvetta, vaan aloitteen taustalla olevia tavoitteita on mahdollista edistää osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan työtä ja palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteitä.

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 11

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Maaret Castrén, Kati Juva, Björn Månsson, Matti Niiranen, Johanna Nuorteva, Nea Nättinen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

13.02.2024 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.02.2024 § 36

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon koskien varavaltuutettu Ted Apterin ja 28 muun allekirjoittaneen valtuustoaloitteesta koskien Immigrant Councilin perustamista Helsinkiin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla nähdään, että eri vähemmistöryhmien, kuten ulkomaalaistaustaisten asiakkaiden - lasten, nuorten, huoltajien ja aikuisopiskelijoiden - kuuleminen, osallisuus ja toimijuuden edistäminen on tärkeää ja sen toteutumista pitäisi edelleen kehittää. Helsingin ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu näkyy suoraan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toiminnassa. Toimialan palveluiden piirissä on jatkuvasti kasvava määrä maahan muuttaneita sekä pitkään Helsingissä asuneita kaupunkilaisia, joilla on monikielinen ja -kulttuurinen identiteetti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ulkomaalaistaustaisia asiakkaita ja sidosryhmiä kuullaan osana kaikkea toimintaa erilaisissa kohtaamisissa ja yhteistyöverkostoissa. Toimialalla on joitakin pysyviä rakenteita, joissa tuetaan myös monikielisten oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien näkökulmien kuulemista. Esimerkiksi vähintään kahden vuoden välein tehtävä asiakastytyväisyyskysely toteutetaan useilla eri kielillä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa (luokka-asteet 1, 5, 8) ja toisella asteella, sekä lapsille, oppilaille, opiskelijoille että heidän huoltajilleen.

Esimerkiksi perusopetuksen asiakastytyväisyyskyselyssä on valittavissa suomen, ruotsin ja englannin kielen lisäksi käännökset viron, venäjän, arabian ja somalin kielille. Kyselyssä asiakas voi tuoda valitsemallaan kielellä esille mitä tahansa koulutukseen tai koulun ja kodin yhteistyöhön liittyvää. Yksi perusopetuksen sitova tavoite nostetaan kyselyiden tuloksista. Tulokset käsitellään työyhteisöissä ja sidosryhmien kanssa. Eri asteiden asiakastytyväisyyskyselyn tuloksia voitaisiin hyödyntää soveltuvin osin myös Immigrant Council -tyyppisen kaupungin yhteisen kuulemistoiminnan rinnalla.

Toimialalla työskentelee yhä enemmän myös monikielisiä työntekijöitä. Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa toimii esimerkiksi monikielisiä ohjaajia, joiden tehtävänä on tukea nimenomaan ulkomaalaistaustaisia lapsia ja nuoria perheineen. Yhteinen kieli- ja kulttuuritausta helpottaa usein kuulluksi tuleamista. Näin ollen monikielisillä työntekijöillä on usein paljon tietoa ulkomaalaistaustaisten lapsiperheiden näkemyksistä, kokemuksista ja toiveista. Tätä tietoa hyödynnetään toimipisteiden toiminnassa ja toimialan kehittämistyössä. Tietoa voitaisiin hyödyntää laajemminkin, esimerkiksi Immigrant Council -tyyppisessä tai muussa kaupungin yhteisessä kuulemistoiminnassa.

Helsinkiin perustettavaa ulkomaalaistaustaisten kuulemisfoorumia mietittäessä, muotoa olisi syytä tutkia kansalaisvaikuttamisen näkökulmasta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kehitetty erilaisia kuulemisfoorumien malleja. Viimeisimpänä on kehitelty Stadin ammatti- ja aikuisopiston vaikuttajafoorumi, johon opiskelijat ovat voineet ilmoittautua itseään kiinnostaviin teemoihin. Vaikuttajafoorumi koostuu opiskelijoista, jotka tuovat äänensä kuuluviin eri asiantuntijaryhmissä. Vaikuttajafoorumin tavoitteena on varmistaa opiskelijäänen kuuluminen ja toisaalta kiinnostuneiden opiskelijoiden ketterä tavoittaminen. Vastaavaltainen laaja kuulemispooli, jonka jäseniä kutsuttaisiin kuultaviksi tietyistä heitä koskevista teemoista, voisi toimia myös kaupunkitasolla. Pooliin kuuluvilla voisi olla omia viiteryhmiä ja yhteisöjä, joiden äänen välittäjinä he toimisivat.

Kuulemisen tehostamiseksi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehitelty myös ns. Advisory Board -toimintaa, jossa toisen asteen johto tapaa säännöllisesti oppilaitosten opiskelijajäseniä ja kuulee opiskelijoiden ajatuksia ja ideoita toisen asteen opintoihin liittyen. Helsingissä on myös kaupunkitasoisesti vahvistettu lasten ja nuorten äänen kuulumista järjestämällä kaksi kertaa vuodessa toimialajohdon, apulaispormestarien ja oppijoiden välisiä keskustelutilaisuuksia ajankohtaisista teemoista ja aiheista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei ole rakennetta, jossa voitaisiin kuulla kohdennetusti ulkomaalaistaustaisia oppilaita, opiskelijoita ja heidän perheitään laajasti, erityisesti heitä koskevissa kysymyksissä. Siksi kaupungin yhteinen neuvoo-antava foorumi ulkomaalaistaustaisten asukkaiden kuulemiseksi on hyvä ajatus. Tärkeää on, että tällainen kuulemisrakenne kytketään kaupungin toimintaan siten, että sen avulla pystyttäisiin kehittämään palveluita kaikkien asukkaiden näkökulmasta.

Immigrant Council -tyyppisessä toiminnassa edustuksellisen kuulemisen ongelmaksi voi muodostua liian kapea näkökulma suhteessa teemoihin, joista väestöryhmiä halutaan kuulla. Rinnalle tarvittaisiin dynaamisempi ja avoimempi, matalan kynnyksen rakenne. Ideoiden ja

ratkaisuehdotusten tuottaminen tulisi järjestää niin, että se lisäisi osallisuutta ja toimijuutta, erityisesti sellaisen ulkomaalaistaustaisen väestön keskuudessa, joita emme onnistu tavoittamaan kaikille suunnatuilla vaikuttajafoorumeilla.

Korona-epidemian aikana eri toimialojen edustajat olivat mukana kaupunginkansliasta johdetussa järjestöfoorumissa, jossa oli useita maahanmuuttajajärjestöjä edustettuna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kehitettiin hankerahoituksella myös omaa yhteistyöverkostoa järjestötoimijoiden kanssa. Tämä verkosto ei kuitenkaan ole toiminut aktiivisesti hankkeen päätyttyä. Yksi vaihtoehto uuden kuulemisrakenteen lisäksi kaupunkiin voisi olla myös lausuntojen pyytäminen ulkomaalaistaustaisten väestöryhmien järjestötoimijoilta.

Koska ulkomaalaistaustaisten kuulemiseen keskittyvä foorumi palvelisi Helsingissä osallisuutta eri palvelujen kehittämisessä, sen koordinointi sopisi luontaisesti kaupungin kanslian osallisuusyksikköön. Foorumilla pitäisi kuitenkin Helsingin linjauksen mukaisesti olla virallisena nimenä suomenkielinen nimi. Sen rinnalla viestinnällisenä nimenä voitaisiin käyttää myös englanninkielistä nimeä.

Käsittely

13.02.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Marko Hamilo: Poistetaan kappaleesta 11 viimeiset virkkeet: "Koska ulkomaalaistaustaisten kuulemiseen keskittyvä foorumi palvelisi Helsingissä osallisuutta eri palvelujen kehittämisessä, sen koordinointi sopisi luontaisesti kaupungin kanslian osallisuusyksikköön. Foorumilla pitäisi kuitenkin Helsingin linjauksen mukaisesti olla suomenkielinen nimi".

Ja lisätään loppuun: "Erilaisia lakiin perustuvia ja muita vaikuttamismahdollisuuksia on jo olemassa riittävästi, eikä uusille vaikuttamistoi-
mielimille ja niiden vaatimille resursseille ole tarvetta. Uudet toimielimet
lisäisivät myös kohtuuttomasti byrokratiaa".

Marko Hamilon vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus:

Ted Apter: Muutetaan kohta (8) muotoon

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei ole rakennetta, jossa voitaisiin kuulla kohdennetusti ulkomaalaistaustaisia oppilaita, opiskelijoita ja heidän perheitään laajasti, erityisesti heitä koskevissa kysymyksissä. Siksi kaupungin yhteinen neuvoa-antava foorumi ulkomaalaistaustaisten asukkaiden kuulemiseksi on hyvä ajatus. Tärkeää on, että tällainen

kuulemisrakenne kytketään kaupungin toimintaan siten, että sen avulla pystyttäisiin kehittämään palveluita kaikkien asukkaiden näkökulmasta.

Muutetaan kohta (10) muotoon

Korona-epidemian aikana eri toimialojen edustajat olivat mukana kaupunginkansliasta johdetussa järjestöfoorumissa, jossa oli useita maahanmuuttajajärjestöjä edustettuna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kehitettiin hankerahoituksella myös omaa yhteistyöverkosta järjestötoimijoiden kanssa. Tämä verkosto ei kuitenkaan ole toiminut aktiivisesti hankkeen päätyttyä. Yksi vaihtoehto uuden kuulemisrakenteen lisäksi kaupunkiin voisi olla myös lausuntojen pyytäminen ulkomaalaistaustaisten väestöryhmien järjestötoimijoilta.

Muutetaan kohta (11) muotoon

Koska ulkomaalaistaustaisten kuulemiseen keskittyvä foorumi palvelisi Helsingissä osallisuutta eri palvelujen kehittämisessä, sen koordinointi sopisi luontaisesti kaupungin kanslian osallisuusyksikköön. Foorumilla pitäisi kuitenkin Helsingin linjauksen mukaisesti olla virallisena nimenä suomenkielinen nimi. Sen rinnalla viestinnällisenä nimenä voitaisiin käyttää myös englanninkielistä nimeä.

Kannattaja: Mirita Saxberg

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi yksimielisesti Ted Apterin vastaehdotuksen.

06.02.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Leeni Siikaniemi, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 86212
leeni.siikaniemi(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.02.2024 § 17

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa maahanmuuttaja- tai maahanmuuttoasioiden neuvoston perustamista Helsingin kaupunkiin. Toimiva demokratia edellyttää kaikkien väestöryhmien osallistumista vaikuttamiseen ja päätöksentekoon.

Suomeen muualta muuttaneiden osallistuminen yhteiskunnalliseen toimintaan on kuitenkin havaittu olevan monilta osin valtaväestöä vähäisempää. Äänestysaktiivisuus on vaatimatonta ja vähemmistöjen aliedustus vaaleilla valituissa elimissä on selkeä suhteessa niiden väestöosuuteen. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2021 kunnallisvaaleissa ulkomaalaistaustaisten äänestysaktiivisuus jäi alle 30 prosentin kaikissa paitsi kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä, kun koko väestön äänestysprosentti oli 55. Ulkomaalaistaustaiset olivat aliedustettuina myös vuoden 2021 kuntavaalien ehdokkaissa. Ulkomaalaistaustaisia, eli henkilöitä, joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, on äänioikeutetuista noin seitsemän prosenttia ja ehdokkaista 2,7 prosenttia.

Ilmiö on havaittu myös Helsingin kaupungilla eri yhteyksissä, kunnallisvaalien lisäksi muun muassa osallistumisessa kaupunkilaisille suunnattuun osallistuvaan budjetointiin, OmaStadiin. Demokratian vahvistamiseksi on tarpeen lisätä keinoja, joilla Suomeen muualta muuttaneet voivat vaikuttaa päätöksentekoon.

Useisiin suomalaisiin kaupunkeihin on perustettu maahanmuuttajaneuvostoja lisäämään ulkomaalaistaustaisten kaupunkilaisten osallisuutta kuntademokratiassa. Tampereen lisäksi muun muassa Kouvolassa, Oulussa, Kajaanissa, Vaasassa, Salossa ja Raaseporissa toimii maahanmuuttajaneuvosto.

Helsingissä maahanmuuttajaneuvosto olisi uusi toimielin kuntalaissa säädettyjen nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostojen rinnalla. On tarpeen tarkastella, miten maahanmuuttaja- tai maahanmuuttoasioiden neuvosto suhteutuisi edellä mainittuihin lakisääteisiin neuvostoihin, joiden tehtäviksi kuntalaissa on määritelty kunnan tai hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan vaikuttaminen asioissa, joilla vaikuttamistoimieliin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta.

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) asettama Maahanmuuttaneet ja monikieliset suomalaiset yhteiskunnallisina vaikuttajina - työryhmä (MOVA-työryhmä) julkaisi selvityksensä Korjataan maahanmuuttaneiden ja monikielisten suomalaisten demokratiavaje vuonna 2022. Raportissa otetaan kantaa myös maahanmuuttajaneuvostojen perustamiseen ja toimintaan suosittamalla kuntia varaamaan neuvostoille riittävät resurssit ja vaikuttamismahdollisuudet sekä sitomaan toiminta osaksi kunnan päätöksentekoa lakisääteisiä vaikuttamistoimieliä vastaavalla tavalla.

Neuvoston kokoonpanoa ja tehtäviä määriteltäessä on hyvä huomioida, että selkeärajaista ryhmää ”maahanmuuttajat” ei ole tai ainakin se muodostuu monista risteävistä, osin päällekkäisistä kategorioista, jotka voivat myös muuttua Suomessa oleskelun aikana. Edustuksellisuuteen onkin tarpeen kiinnittää erityistä huomiota, koska eri ihmisten ja ryhmien ajamat intressit voivat olla eriäviä ja jopa vastakkaisia.

Helsingin vammais- ja vanhusneuvostot on muodostettu etujärjestöjen edustajista, poliittisista luottamushenkilöistä ja kaupungin toimialojen ja keskushallinnon nimeämistä pysyvistä asiantuntijoista. Nuorisoneuvosto sen sijaan valitaan joka toinen vuosi henkilövaaleilla.

Vammais- ja vanhusneuvoston tapaan luottamushenkilöistä ja järjestöjen edustajista muodostetulla maahanmuuttajaneuvostolla olisi todennäköisesti suhteellisen hyvät edellytykset monimuotoisen väestöryhmän riittävään edustuksellisuuteen. Maahanmuuttajia edustavia järjestöjä on kuitenkin Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla varovaistenkin arvioiden mukaan pitkälti yli sata. Siksi olisi perusteltua pohtia järjestöedustajien valintaa esimerkiksi väestörakennetta vasten peilaten.

Erään näkökulman edustuksellisuuden haasteisiin tarjoaa Kansalaisraati-menetelmä, jossa osallistujat valitaan edustettavan väestöpohjan perusteella. Kansalaisraatia on kokeiltu Helsingin kaupungilla muun muassa vuosien 2013–2014 aikana demokraatiopilottityössä.

Maahanmuuttajaneuvoston tehtäviä määriteltäessä lähtökohtana olisi hyvä olla se, että neuvoston on mahdollista vaikuttaa kaikissa sen jäseniä kiinnostavissa asioissa ja että se voi tuoda asiantuntijuuttaan laaja-alaisesti kaupungin ja toimialojen päätöksentekoon sekä toimia kokemusasiantuntijana valmistelussa. Erityisesti neuvoston asiantuntijuutta voisi hyödyntää Helsingin kaupungin lakisääteisen kotoutumisen edistämisen ohjelman laatimisessa ja sen toimenpiteiden toteutumisen seurannassa. Myös kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman sekä osallisuussuunnitelman laatiminen ja seuranta voisivat olla keskeisiä vaikuttamisen paikkoja neuvostolle. Luontevina tehtävinä voi nähdä myös yhdenvertaisen osallisuuden, ihmisoikeuksien ja rasisminvastaisuuden yleisen edistämisen kaupungissa.

Käsittely

13.02.2024 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Esa Korkia-aho: Vastaehdotus pohjaan. Perustelut: Maahanmuuttajilla on jo nyt kaikki lakisääteiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua. Esityksessä mainitaan alhainen äänestysaktiivisuus sekä vähäinen osallistuminen ehdokkaina. Tämä sama asia pätee kantäväestöön, jotka eivät

äänestä ja osallistu. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nimissä myös heille pitäisi perustaa vastaava neuvosto. Maahanmuuttajia edustavia järjestöjä on esityksen mukaan reilusti yli sata, joilla on mahdollisuus vaikuttaa ja aktivoida omia ryhmiään. Emme näe tarpeellisena perustaa uusia organisaatioita, mitkä kuluttavat jälleen resursseja.

Esa Korkia-ahon vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esa Korkia-aho jätti päätöksestä eriävän mielipiteen seuraavilla perusteluilla:

Maahanmuuttajilla on jo nyt kaikki lakisääteiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua. Esityksessä mainitaan alhainen äänestysaktiivisuus sekä vähäinen osallistuminen ehdokkaina. Tämä sama asia pätee kantaväestöön, jotka eivät äänestä ja osallistu. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nimissä myös heille pitäisi perustaa vastaava neuvosto. Maahanmuuttajia edustavia järjestöjä on esityksen mukaan reilusti yli sata, joilla on mahdollisuus vaikuttaa ja aktivoida omia ryhmiään. Emme näe tarpeellisena perustaa uusia organisaatioita, mitkä kuluttavat jälleen resursseja.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Marika Westman, ts. yksikön päällikkö, puhelin: 310 71574
marika.westman(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 23.01.2024 § 30

HEL 2023-012907 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Ted Apter ja 28 muuta valtuutettua ovat tehneet valtuustoa-
loitteen Immigrant Councilin perustamiseksi Helsinkiin.

Helsinki on globaali, kasvava kaupunki. Muiden suurkaupunkien tavoin Helsingin väestö on yhä monimuotoisempaa. Tämä luo sekä mahdollisuuksia että haasteita kaupunkiympäristön kehittämiseksi.

Eri taustaisten helsinkiläisten toiveiden ja tarpeiden huomioiminen on Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelun keskiössä. Kaupunkiympä-

ristön toimiala tuottaa myös erilaisia esimerkiksi asumiseen ja yrittämiseen liittyviä palveluita, joita käyttävät eri taustaiset kaupunkilaiset.

Vieraskielisten osallisuuden edistäminen ja kaupungin moniäänisyyden vahvistaminen ovat tärkeitä tavoitteita kaupunkiympäristön toimialalla. Nämä tavoitteet on kirjattu myös kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymään toimialan osallisuussuunnitelmaan.

Suhtaudumme Helsinki Immigrant Councilin perustamiseen myönteisesti. Kaupunkiympäristön toimialan toiminnan näkökulmasta on toivottavaa, että Immigrant Council lisäisi vuoropuhelun mahdollisuuksia toimialan ja vieraskielisten helsinkiläisten välillä esimerkiksi maankäytön suunnittelussa ja toimialan palveluiden parantamisessa. Vieraskieliseltä väestöltä saadut näkemykset voivat tuoda arvokasta lisäarvoa ja uutta tietämystä kaupunkiympäristön kehittämiseen.

Näkemyksemme mukaan Immigrant Councilin toimintaa tulisi muiden vaikuttamistoimielinten tapaan koordinoida kaupunginkansliassa. Mikäli Helsinkiin perustetaan Immigrant Council, tulee toimialojen asiantuntemusta hyödyntää uuden vaikuttamistoimielimen toiminnan käytäntöjen suunnittelussa. Tarkemmassa suunnittelussa on myös varmistettava, miten toiminnalle osoitetaan riittävät resurssit.

Käsittely

23.01.2024 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen: Muutos lausuntoehdotukseen: "Poistetaan kappaleet 6 ja 7 kokonaisuudessaan. Erilaisia lakiin perustuvia ja muita vaikuttamismahdollisuuksia on aivan riittävästi, eikä uusille vaikuttamistoimielimille, lisäbyrokratialle ja niiden vaatimille resursseille ole tarvetta."

Mika Raatikaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

16.01.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö: 09 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi